

Gemeente Hilversum

Principes ten aanzien van architectuur

Versie	:	1.0
Datum	:	11 november 2019
Status	:	Definitief (CIO besluit d.d. 7 nov '19)

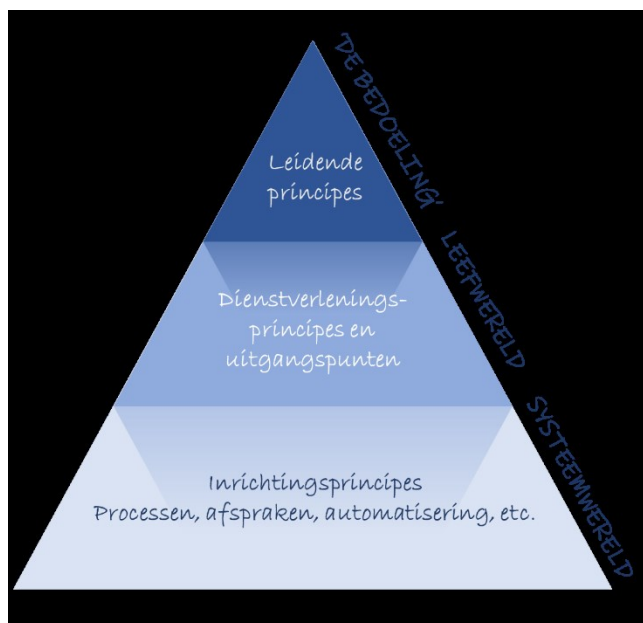
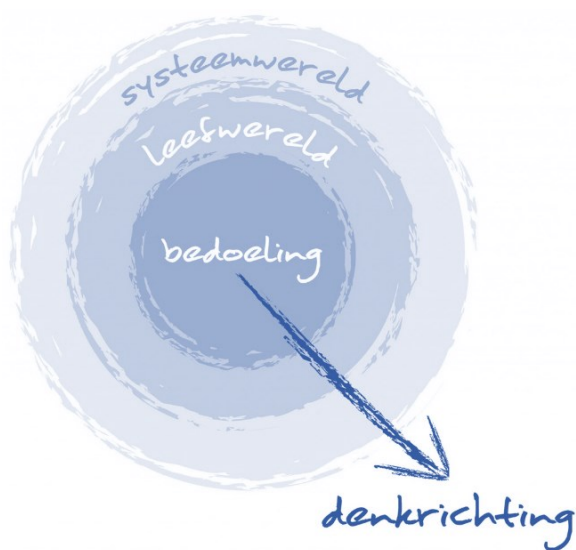
Inhoud

1	Voorwoord.....	3
2	Reikwijdte van dit document	5
3	Beoogde werking van dit document	6
4	Doelarchitectuur.....	6
4.1	Informatie architectuurprincipes	6
4.2	Architectuurschets	7
4.2.1	Laag 5 - interactie	7
4.2.2	Laag 4 - procesinrichting.....	8
4.2.3	Laag 3 - landelijke integratiefaciliteit	8
4.2.4	Laag 2 - services.....	9
4.2.5	Laag 1 - opslag van gegevens	9
4.3	Huidige architectuur.....	12
4.4	Tussenstation op weg naar de doelarchitectuur.....	14
4.5	Experiment, verkenning en pragmatisme	15
5	Uitgangspunten ten aanzien van informatie.....	16
5.1	Archivering en beheer van informatie	16
5.2	Waarborging van privacy.....	16
5.3	Waarborging van security	17

2 Voorwoord

De gemeente Hilversum staat op het punt om belangrijke keuzes te maken in het applicatielandschap die ingrijpende consequenties zullen hebben voor de wijze waarop het applicatielandschap vorm zal krijgen in de komende 0 – 8 jaar. Het is dan ook erg belangrijk dat de goede keuzes gemaakt worden. Maar wat zijn nu ‘goede keuzes’?

Goede keuzes in het licht van informatisering en automatisering zijn keuzes die de gemeente optimaal ondersteunen binnen de dienstverlening, procesuitvoering en meegroeien met de ontwikkelingen.

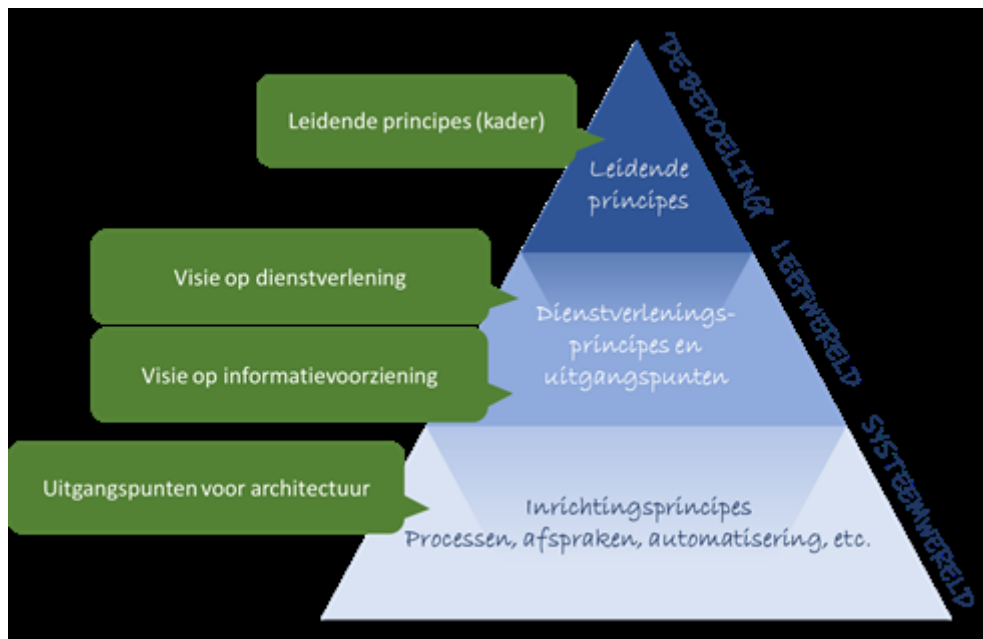
Om vast te stellen wat er noodzakelijk is om te komen tot ‘de goede keuzes’ is het van belang aan te haken op de leidende principes van de gemeente. Waar staat de gemeente Hilversum voor? Wat is de **bedoeling**, waar is het uiteindelijk om te doen?

Vanuit de bedoeling kan inzicht worden gegeven in de gewenste **leefwereld**. Deze leefwereld is de wijze waarop de organisatie invulling geeft aan waardecreatie tussen de professional en de burger. De burger heeft hierbij de rol van ‘klant’, ‘inwoner’, ‘ondernemer’, ‘bezoeker’ en/of ‘ketenpartner’. Hoe kunnen we, vanuit ‘de bedoeling’, de burger het beste helpen? De leefwereld gaat over cultuur, normen, waarden en de organisatie-inrichting die past bij de gewenste waardecreatie. Hiermee helpen we niet alleen de burger, maar zeker ook elkaar binnen in de organisatie.

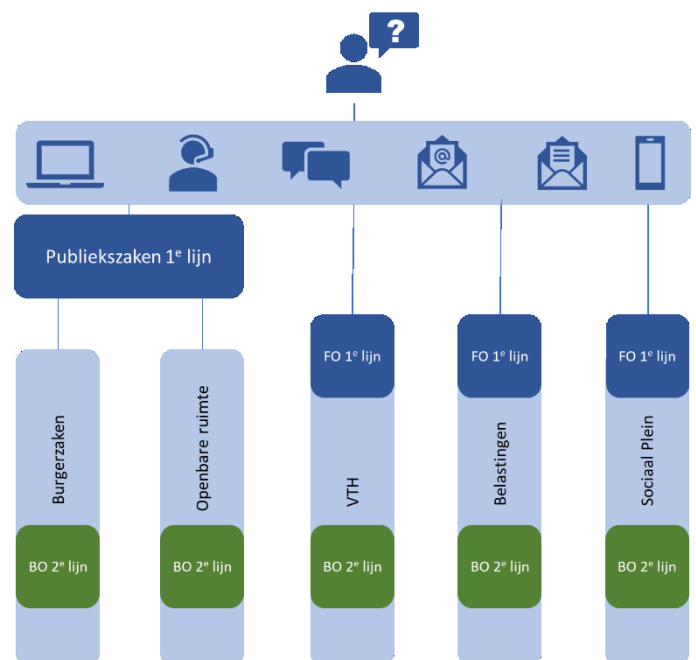
Tot slot kan invulling worden gegeven aan de **systeemwereld**. De wereld van ondersteuningsvoorzieningen (informatisering, automatisering), en formele en informele afspraken binnen de organisatie.

Dit document beschrijft de principekeuzes voor architectuur. Deze keuzes zijn een belangrijk en bepalend onderdeel binnen de systeemwereld en geven ‘spelregels’ en richting aan de invulling van de systeemwereld op het gebied van informatisering en automatisering.

Hoewel veel keuzes nog nadere uitwerking moeten krijgen binnen de 'visie op dienstverlening' en de 'visie op informatievoorziening' zijn er door de gemeente keuzes gemaakt die al in sterke mate van invloed zijn op de wijze waarop we invulling geven aan de architectuur.

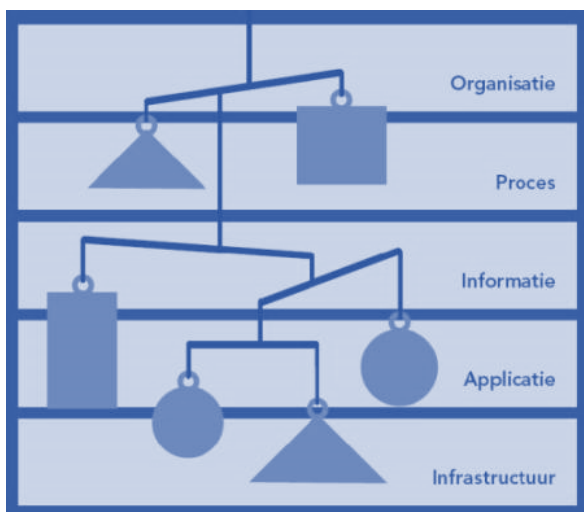
De belangrijkste keuze komt voort uit de voorgenomen toezegging om te kiezen voor een meer 'domeingerichte benadering' van de dienstverlening. Dit houdt in dat er niet langer wordt gestreefd om de klantkanalen in te richten op alle vraagsoorten, maar dat de klant wordt geholpen aan een gesprekspartner die optimaal in staat is om de klant te begrijpen (behoefte achter de vraag) en de klant kan ondersteunen vanuit de behoefte. Als gevolg ontstaat de ruimte om de systeemondersteuning op domeinniveau te optimaliseren. De optimale ondersteuning kan per domein worden vastgesteld en ingericht. De behoefte vanuit het domein staat hierin centraal. Als gevolg kan de eerder gekozen 'centrale architectuur' worden ingewisseld voor een 'domeinarchitectuur'.

Afbeelding: Voorbeeld van een domeingerichte keuze (niet de formele keuze door de gemeente).

3 Reikwijdte van dit document

Binnen de uitwerking van de architectuur onderkennen we vijf lagen.

Organisatiearchitectuur

Beschrijft het 'wie' en 'wat'; onderkende organisatieonderdelen, onderlinge verhoudingen, relaties met buitenwereld, producten en/of diensten die worden geleverd aan klanten, organisaties en elkaar (front-, mid- en back-office).

Procesarchitectuur

Processen waarmee de in de organisatiearchitectuur onderscheiden producten en diensten worden voortgebracht ('waar en wanneer').

Informatiearchitectuur

Inrichting van de informatiehuishouding. Bij het uitvoeren van processen is informatie nodig over de klant, de zaak en het product of dienst, deze 'informatie' omvat meer dan alleen dat wat geautomatiseerd is! Het gaat om de informatie zélf en de betekenis ervan (het 'wat') en de uitwisseling van informatieberichten (het 'waar en wanneer').

Applicatiearchitectuur

'Applicaties' worden hier gedefinieerd als de functionele aspecten van de informatiehuishouding (het 'welke applicatie doet wat'), het gaat hierbij altijd om een combinatie van functionaliteit en vastlegging van gegevens. Een belangrijke ontwikkeling is dat waar applicaties vroeger één gesloten brok software was voor één proces, nu steeds meer sprake is van kleine, samenwerkende softwarecomponenten die elkaar zogenaamde services bieden.

Infrastructuur-architectuur

Samenstel van machines, opslagvoorzieningen, netwerkcomponenten en generieke applicaties die gebruikt worden voor het uitwisselen van informatie tussen applicaties.

De uitwerking van dit document beschrijft de principe uitgangspunten informatie- en applicatiearchitectuur.

4 Beoogde werking van dit document

Dit document is opgesteld om richting te geven aan de ontwikkeling van de architectuur zoals de positie en rol van het zaakstelsel, het documentmanagementsysteem, het gegevensmagazijn, de *enterprise service bus* en de diverse vakapplicaties.

In het document wordt een handreiking gedaan op welke wijze de gemeente zich vanuit de bestaande inrichting kan ontwikkelen naar de gewenste doelarchitectuur.

5 Doelarchitectuur

De doelarchitectuur van de gemeente Hilversum is uiteindelijk een applicatie inrichting zoals [Common Ground](#) die voorstaat.

Door de Common Ground beweging is voor gemeenten een nieuw soort inrichting van gemeentelijke informatiesystemen geschetst. Kern van deze applicatiearchitectuur is het scheiden van systemen die processen ondersteunen van systemen die gegevens opslaan en ter beschikking stellen.

5.1 Informatie architectuurprincipes

De volgende zes informatie architectuurprincipes vormen de kern van Common Ground:

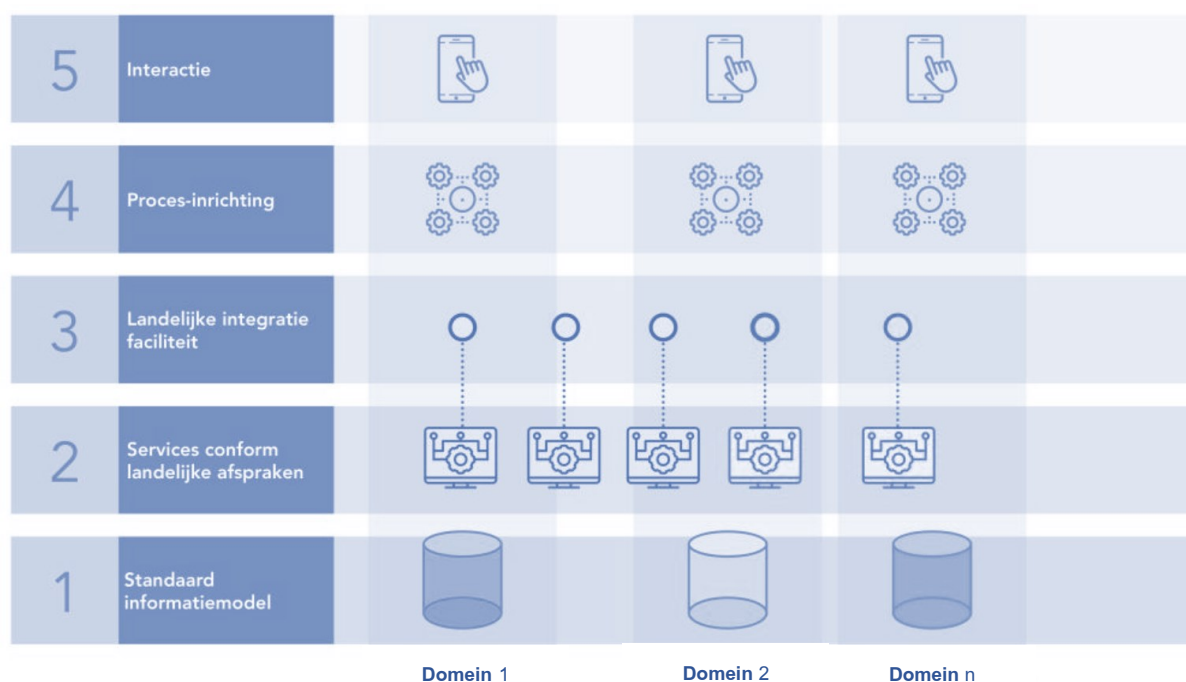
- i. Componentgebaseerd – we werken met componenten
- ii. Open – we zijn transparant waar mogelijk
- iii. Vertrouwd – we zorgen dat informatiebeveiliging en privacy op orde zijn
- iv. Eenmalige vastlegging – we leggen gegevens eenmalig vast en vragen op bij de bron
- v. Regie op gegevens – we faciliteren regie op gegevens
- vi. Standaard – we standaardiseren maximaal

Deze principes zijn verder uitgewerkt in [Gemeentelijk gegevenslandschap Informatiearchitectuurprincipes](#).

5.2 Architectuurschets

De Common Ground architectuur schetst een model waarin de onderstaande vijf lagen onderkend worden:

- 5 interactie met eindgebruikers,
- 4 inrichting van processen,
- 3 integratiefunctie, en
- 2 ontsluiting van gegevens via diensten, en
- 1 gestandaardiseerde opslag van gegevens.

Voor de 5 lagen uit het Common Ground model zijn in Hilversum de volgende inrichtingskeuzes gemaakt:

5.2.1 Laag 5 - interactie

Interactie met de technische voorzieningen is zodanig ingericht dat burgers en ondernemers op een veilige en laagdrempelige wijze toegang krijgen. Dit houdt in:

- Toegang tot alle persoonlijke / organisatie gebonden gegevens vanuit een centrale omgeving / voorziening
- Toegang tot alle persoonlijke / organisatie gebonden gegevens met een eenmalige aanmelding (eHerkenning, DigiD, eIDAS).
- Gebruiksvriendelijke interface die intuïtief en eenvoudig is te hanteren.
- Voorziet in interactievoorzieningen die aansluiten op de geboden informatie.
- Toegang tot interfaces is niet device of technologie gebonden (zowel vanuit mobile devices als vaste werkplekken).
- We bedienen en ondersteunen alle ingangen die de gemeente Hilversum heeft aangewezen als interactiekanaal vanuit architectuur (website, telefoon, face-to-face, e-mail, post, MijnOverheid, MijnApp, Twitter en Facebook, Instagram, LinkedIn, WhatsApp, YouTube, etc.).

Interactie met de technische voorzieningen is zodanig ingericht dat medewerkers en gebruikers minimaal moeten wisselen tussen diverse applicaties en interfaces.

Daar waar processen extern zijn belegd (bij een dienstenaanbieder of in een samenwerkingsverband), dient de inrichting hiervan zo veel als mogelijk te voldoen aan de architectuuruitgangspunten van de gemeente Hilversum. Afwijkingen hierop zijn

- beschreven,
- technisch en juridisch getoetst en
- vastgelegd.

5.2.2 Laag 4 - procesinrichting

We kiezen voor een procesinrichting die het proces optimaal ondersteunt.

- Generieke inrichting waar het kan, maar specialistische inrichting waar dit meerwaarde biedt.
- Volgen van landelijke processtandaarden waar het kan, afwijkingen hierop waar dit meerwaarde biedt.

Voor de procesinrichting kiezen we voor een technologie en een aanbieder die de proceswensen optimaal kan ondersteunen. In volgorde van voorkeur:

- Service: kleine toepassing(en) met één of beperkt aantal gespecialiseerde functionaliteiten
- Applicatie: zelfstandige toepassing met een brede functionaliteit
- Suite: een toepassing die onderdeel uitmaakt van een stelsel van samenwerkende applicaties, doorgaans van één enkele leverancier.

De voorkeur voor services boven applicaties en applicaties boven een suite komt voort uit de uitgangspunten voor 'common ground'. Het biedt de gemeente meer flexibiliteit om de processen optimaal te ondersteunen en nieuwe behoeften vanuit de business te kunnen faciliteren.

We streven naar rationalisatie van services en applicaties (geen onnodige dubbelingen in functionaliteiten van applicaties). Bij apps die conform Common Ground geen eigen opslag hebben, kan het wel voorkomen dat er meerdere apps zijn voor verschillende varianten van het proces. Bijvoorbeeld: een app voor het wabo proces, maar ook een app voor alleen dakkapellen.

Door medewerkers ontwikkeld maatwerk in standaard applicaties zoals bijvoorbeeld een spreadsheet dient zo veel als mogelijk te worden voorkomen.

5.2.3 Laag 3 - landelijke integratiefaciliteit

We sluiten aan op landelijke ontwikkeling voor integratiefunctie. Deze bestaat momenteel uit de NLX. NLX is het platform van gemeenten (en andere overheden) om eenvoudiger en sneller gegevens te kunnen uitwisselen om daarmee samenwerking te vereenvoudigen. Door applicaties en databronnen (services) van elkaar te scheiden, kunnen applicaties data voortaan direct bij de bron raadplegen via een gemeenschappelijke servicelaag. Zie: <https://nlx.io/>.

5.2.4 Laag 2 - services

Uitwisseling en integratie verlopen zoveel als mogelijk vanuit de gemeentelijke platformen voor gegevensuitwisseling (momenteel de Enterprise Service Bus OpenTunnel van JNet). De inrichting van de uitwisselingen wordt gedocumenteerd waarbij tenminste wordt vastgelegd:

- Het platform voor uitwisseling
- De technologie en standaard van uitwisseling
- De gehanteerde uitwisselingsstandaard (indien van toepassing) inclusief versienummer
- De aard van de uitwisseling (soort gegevens, gevoeligheid gegevens, eventuele voorwaarden en beperkingen)

Voor de realisatie van uitwisseling en integratie hanteren we een lijst aanbevolen en verplichte ('pas toe of leg uit') [open standaarden van het forum standaardisatie](#). In volgorde van voorkeur:

- Internationale open standaarden
- landelijke (overheid)standaarden
- industrie standaarden (bijv. API)
- de facto standaarden (bijv. xml)
- maatwerk (bijv. RPA)

Voor systemen die documenten creëren en met zaakdossiers werken, zijn in ieder geval de volgende standaarden relevant:

- [CMIS](#)
- [Zaak- en Documentservices](#) (actuele versie: 1.2) of de nieuwe Common Ground [ZGW API](#)
- [Documentcreatieservices](#) (actuele versie: 1.1)

5.2.5 Laag 1 - opslag van gegevens

Registraties zijn onafhankelijk gemaakt van applicaties en systemen. Alleen zaakregistraties kunnen uniek aan een applicatie of systeem worden gekoppeld.

Basisregistraties, hiermee bedoelen we 'bronregistraties met een wettelijke grondslag, zoals de BRP waarin persoonsgegevens aanwezig zijn' benutten we vanuit een centrale bron. Mutaties en aanpassingen worden, binnen gestelde autorisaties, direct op de bron toegepast. Het principe is hier dat er maar één versie van de waarheid bestaat.

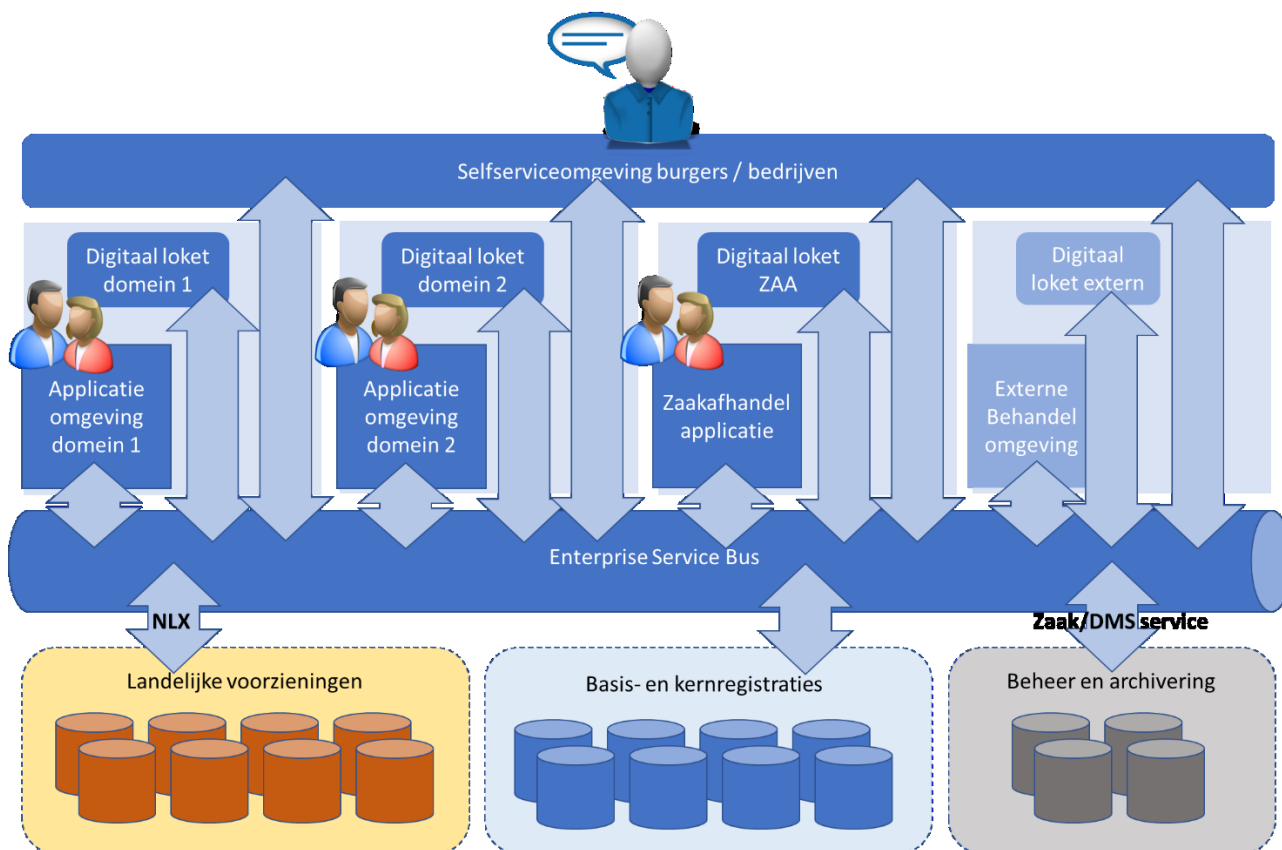
Gegevens, anders dan basisregistraties, worden verdeeld in 'kernregistraties' (brongegevens zonder wettelijke grondslag zoals de registratie van de gemeentelijke straatlantaarns) en 'zaakregistraties' (gegevens die betrekking hebben op de inhoudelijke behandeling van een zaak).

- Kernregistraties (bronregistraties zonder wettelijke grondslag) benutten we vanuit een centrale bron. Mutaties en aanpassingen worden, binnen gestelde autorisaties, direct op de bron toegepast. Het principe is hier dat er maar één versie van de waarheid bestaat.
- Documenten (digitaal gemaakte fysieke documenten en digitale originelen van een document zoals tekstverwerkingsbestanden (bijvoorbeeld 'docx') en PDF bestanden worden opgeslagen in een kernregistratie documenten. Deze kernregistratie documenten geldt (dus) als de unieke bronhouder.
- Zaakregistraties (gegevens die betrekking hebben op de inhoudelijke behandeling van een zaak) worden opgeslagen en bewerkt binnen de applicatie en/of het systeem waar deze registraties worden gemaakt. Het principe is hier dat de behandelende applicatie de juiste

zaakinformatie bevat. Gegevens uit zaken die zijn afgerond worden doorgegeven aan een centraal RMA ten behoeve van archivering.

- Van de zaakregistraties worden relevante kenmerken doorgegeven aan een centraal register 'zaakstatus informatie'. Dit register is geen bronhouder, dat wil zeggen dat het register steeds wordt geactualiseerd vanuit de diverse systemen die zaken verwerken. Het register is niet de enige versie van de waarheid, maar bevat wel de actuele relevante zaakgegevens. Wat een zaakgegeven 'relevant' maakt varieert tussen de diverse zaaktypen. Uitgangspunt voor de bepaling wat relevant is, is hierbij dat het betrokken mensen, organisaties en belanghebbenden in voldoende mate van gewenste en waardevolle informatie voorziet, binnen de grenzen van het toelaatbare vanuit de optiek van privacy, wenselijkheid en veiligheid.
- Er wordt een registratie bijgehouden van alle raadplegingen¹ en mutaties op basisgegevens, kerngegevens. Op deze wijze kunnen raadplegingen en mutaties worden herleid naar de bron (systeem en gebruiker) van de raadpleging of mutatie. Ook van zaakregistraties worden per zaak de mutaties vastgelegd.

De inrichting van de eindarchitectuur kan schematisch als volgt worden weergegeven:

Figuur 1 Schematische weergave van de doelarchitectuur

¹ Registratie van raadplegingen als einddoel. Dit geeft inhoud aan het beginsel van 'reversed big brother' (RBB). Het uitgangspunt van RBB is dat mensen en organisaties inzicht hebben in de opvragingen en mutaties van de eigen persoonsgegevens. Indien wordt gemeend dat twijfels bestaan over de rechtmatigheid van een opvraging of mutatie kan hiervan (formeel) melding worden gemaakt.

Toelichting bij de grafische weergave:

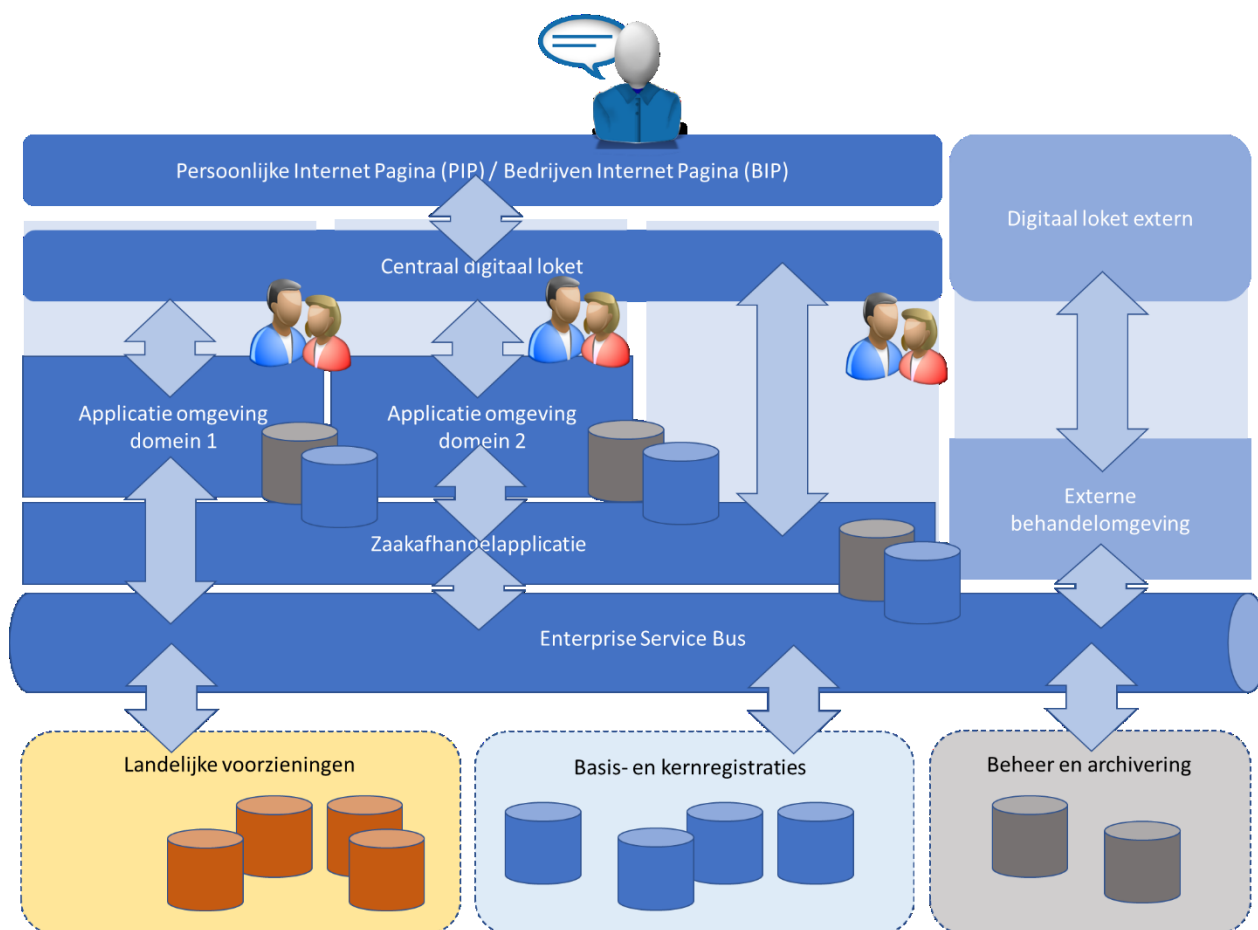
De applicatieomgevingen bestaan uit applicaties en functionaliteiten welke met een centrale ESB, ofwel: 'Enterprise Service Bus' (een technische voorziening die de uitwisseling van informatie tussen systemen faciliteert) verbonden zijn. Deze ESB maakt informatieuitwisseling tussen applicaties en functionaliteiten onderling mogelijk, maar ook de informatie-uitwisseling naar medewerkersbehandelomgevingen en klantportalen (feitelijk informatie en behandelomgeving voor burgers en ondernemers). Tevens verzorgt de ESB de informatieuitwisseling naar de landelijke voorzieningen (NLX), de basis- en kernregistraties als ook de centrale voorziening voor beheer en archivering. Mogelijk maken we (nog steeds) gebruik van een generieke zaakbehandelapplicatie voor de bedrijfsfuncties waarvoor geen gespecialiseerde applicaties en/of functionaliteiten beschikbaar zijn.

- De verwachting is dat er geen, of slechts zeer beperkt, suitecomponenten meer worden gebruikt als onderdeel van de applicatielaag.
- Procesondersteuning vindt veelal plaats door gespecialiseerde software applicaties en functionaliteiten gebaseerd op de procesbeschrijvingen of de zaaktypebeheerapplicatie (I-navigator).
- Voor processen waar geen gespecialiseerde software beschikbaar is of wordt gebruikt kan gebruik worden gemaakt van een generieke zaakbehandelapplicatie.
- Door de flexibiliteit kunnen behandelomgevingen voor medewerkers flexibel worden ingericht waardoor medewerkers niet meer ervaren dat ze (mogelijk) met meerdere informatiesystemen werken.
- Applicaties hebben geen eigen opslag van informatie meer voor landelijke gegevens, basisregistratiegegevens en kernregistratiegegevens. Informatie uit de applicaties die centraal beheerd en gearcheerd moet worden, wordt aangeleverd aan de centrale 'beheer en archiveringsvoorziening'.
- Ook applicaties die niet binnen de gemeente Hilversum worden gebruikt zijn gekoppeld aan de ESB uitwisseling voorziening van de gemeente Hilversum. Informatie van / uit systemen bij derden kan dan ook door de gemeente worden gevolgd en benut binnen de medewerkersbehandelomgevingen en klantportalen.
- Burgers en bedrijven hebben toegang tot de registraties en data die we van hen hebben en zijn vergaand in staat zelf transacties uit te voeren en wijzigingen door te voeren.

5.3 Huidige architectuur

In de huidige architectuur van de gemeente Hilversum is een centrale rol gekozen voor een zaakstelsel. Het zaakstelsel is voor veel processen de technische voorziening waar processen worden gestart. Uitgangspunt is dat waar behandeling binnen het zaakstelsel zelf mogelijk is er ook gebruik wordt gemaakt van het zaakstelsel. Indien gespecialiseerde ondersteuning noodzakelijk is worden koppelingen gebruikt tussen het zaakstelsel en een gespecialiseerde applicatie/suite die er in voorziet dat het zaakstelsel informatie aanlevert en dat het zaakstelsel doorlopend de belangrijke procesinformatie ontvangt vanuit de gespecialiseerde applicatie / suite.

Systemen die worden gebruikt door ketenpartners van de gemeente Hilversum zijn doorgaans niet gekoppeld aan de systemen van de gemeente Hilversum. Burgers en bedrijven hebben in deze situatie alleen toegang tot hun gegevens vanuit een portaal dat door de ketenpartner wordt aangeboden.

Figuur 2 Schematische weergave van de bestaande architectuur

Toelichting bij de grafische weergave:

- De procesondersteuning vindt bij voorkeur plaats vanuit een generiek zaakstelsel. Voor de gespecialiseerde ondersteuning wordt ook gebruik gemaakt van veelal grote applicaties en (delen van) suites.
- Medewerkers werken binnen één of meerdere applicaties. Als een proces door meerdere systemen wordt ondersteund betekent dit dat de interne behandelaren in veel gevallen met meerdere applicaties (naast elkaar) werken.

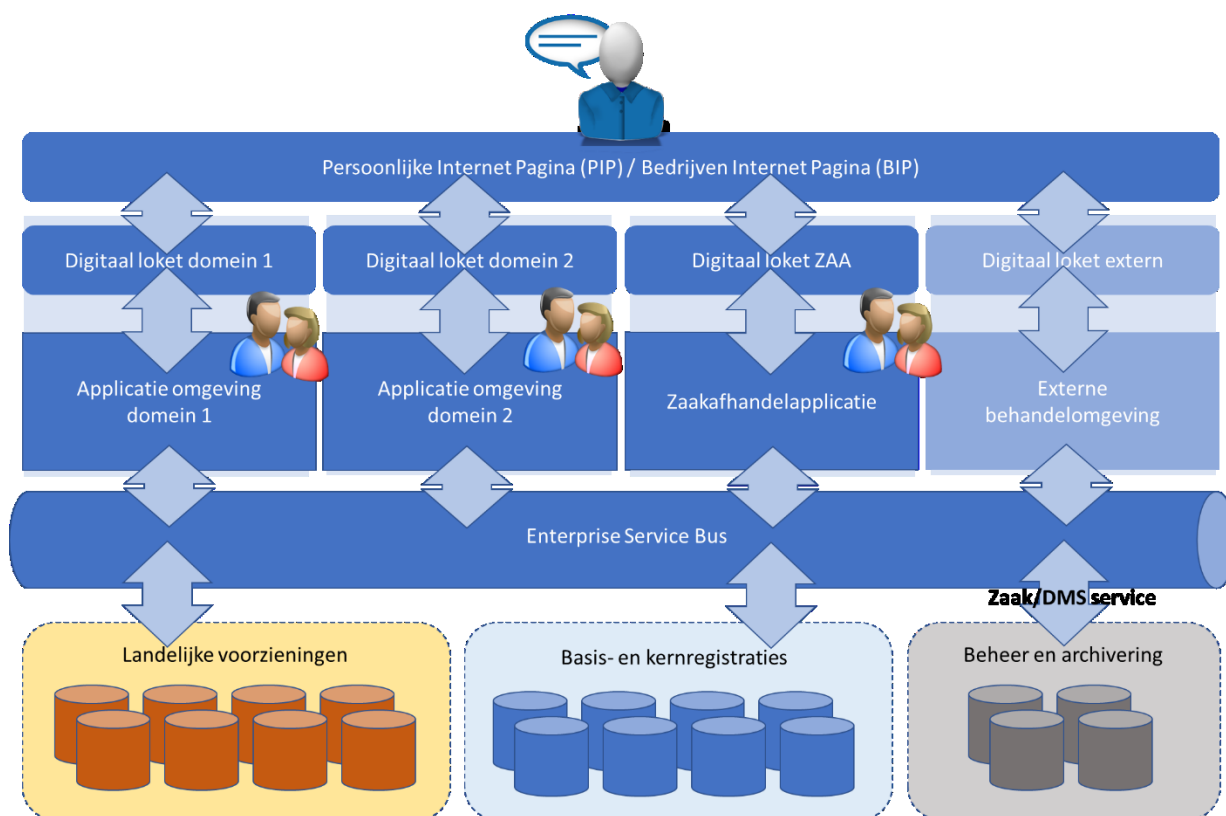
- Applicaties kennen een eigen opslag. Applicaties kennen in beperkte mate ontsluitingen naar landelijke voorzieningen en basisregistraties. In sommige gevallen maken suites gebruik van een kopie van belangrijke registraties (geen directe ontsluiting). Er wordt geen gebruik gemaakt van kernregistraties. De Beheer en archiveringsfunctie is ingericht binnen het zaaksysteem. Veel beheer en archivering vindt echter decentraal binnen de diverse applicaties en suites plaats. Deze decentrale archivering voldoet vaak niet aan de gewenste archief-eisen.
- Er bestaat vrijwel geen directe interactie tussen applicaties onderling. Uitwisseling van informatie verloopt doorgaans door interactie met het centraal geplaatste zaaksysteem.
- Ook applicaties die niet binnen de gemeente Hilversum worden gebruikt (door ketenpartners) zijn niet gekoppeld aan de systemen van de gemeente Hilversum. Burgers en bedrijven hebben doorgaans geen toegang tot deze informatie.
- Burgers en bedrijven hebben vrijwel geen toegang tot gegevens en informatie die we van ze hebben en zijn niet of nauwelijks in staat zelf aanpassingen en transacties te realiseren.

5.4 Tussenstation op weg naar de doelarchitectuur

De 'stap' van de bestaande technische inrichting en keuzes die hieraan ten grondslag liggen naar de gewenste eindarchitectuur is een te grote stap om direct in één keer te nemen:

1. Het omzetten van bestaande structuren naar de gewenste structuren kost tijd en geld
2. Voorzieningen om dynamische medewerkersbehandelomgevingen te bieden ontbreken nog
3. Voorzieningen om een hoogwaardig klantportaal in te richten ontbreken nog
4. Leveranciers van gespecialiseerde ondersteuningsfunctionaliteiten (applicaties en functionaliteiten) zijn vaak niet in staat om aan de gewenste technische voorwaarden te voldoen.
5. Het vervangen van bestaande systemen en suites gebeurt op basis van natuurlijke vervangingsmomenten waardoor de gehele modernisering een aantal jaar in beslag gaat nemen.

Op weg naar de gewenste 'Common Ground' eindarchitectuur realiseren we steeds meer onderdelen. We volgen de ontwikkeling van nieuwe standaarden op de voet, dragen daaraan bij als het kan. De afbeelding hieronder geeft een op dit moment haalbare tussenstap weer.

Figuur 3 Schematische weergave van de tussen-architectuur

Toelichting bij de grafische weergave:

De applicatieomgevingen bestaan uit applicaties en functionaliteiten welke met een centrale ESB, ofwel: 'Enterprise Service Bus' (een technische voorziening die de uitwisseling van informatie tussen systemen faciliteert) verbonden zijn. Deze ESB maakt de informatieuitwisseling naar de landelijke voorzieningen (NLX), de basis- en kernregistraties als ook de centrale voorziening voor beheer en archivering mogelijk. We maken gebruik van een generieke zaakbehandelapplicatie voor de bedrijfsfuncties waarvoor geen gespecialiseerde applicaties en/of functionaliteiten beschikbaar zijn.

- Door aanbestedingen zullen bestaande applicaties en suites steeds meer worden vervangen door applicaties en functionaliteiten die aansluiten bij de doelarchitectuur.
- Procesondersteuning vindt steeds meer plaats door gespecialiseerde software applicaties en functionaliteiten.
- Voor processen waar geen gespecialiseerde software beschikbaar is of wordt gebruikt kan gebruik worden gemaakt van het zaaksysteem.
- Medewerkers werken nog binnen de applicaties en niet met medewerkerbehandelomgevingen die meerdere applicaties en functionaliteiten ondersteunen.
- Applicaties hebben steeds minder eigen opslag van informatie en maken meer gebruik van landelijke gegevens, basisregistratiegegevens en kernregistratiegegevens. Informatie uit de applicaties die centraal beheerd en gearcheerd moet worden wordt aangeleverd aan de centrale 'beheer en archiveringsvoorziening'.
- Ook applicaties die niet binnen de gemeente Hilversum worden gebruikt zijn gekoppeld aan de ESB uitwisseling voorziening van de gemeente Hilversum. Informatie van / uit systemen bij derden kan dan ook door de gemeente worden gevolgd en benut binnen de applicaties van de gemeente Hilversum.
- Burgers en bedrijven hebben toegang tot de registraties en data die we van hen hebben en zijn.

5.5 Experiment, verkenning en pragmatisme

Het is mogelijk om, in samenspraak met de business, informatisering en automatisering, af te wijken van de uitgangspunten voor architectuur in de vorm van een 'pilot', 'experiment', 'lab', etc. Er kan niet worden afgeweken van de voorwaarden en condities ten aanzien van security en privacy. Het is bij een experiment van belang dat bij een succesvol resultaat de inzichten en ervaringen worden 'vertaald' en uitgewerkt naar een oplossing die aansluit op de uitgangspunten voor architectuur. Bij start van het experiment worden duidelijke afspraken gemaakt over de doorlooptijd en de opvolging van het experiment.

6 Uitgangspunten ten aanzien van informatie

We streven naar een omgeving die is opgebouwd op basis van de principes van archiving by design, privacy by design en security by design.

6.1 Archivering en beheer van informatie

Zaakregistraties (gegevens die betrekking hebben op de inhoudelijke behandeling van een zaak) worden opgeslagen en bewerkt binnen de applicatie en/of het systeem waar deze registraties worden gemaakt. Het principe is hier dat de behandelende applicatie de juiste zaakinformatie bevat.

Ten aanzien van de RMA functionaliteit zijn twee scenario's denkbaar:

1. Gegevens uit zaken die zijn afgerond worden doorgegeven aan een centraal RMA ten behoeve van archivering. Op basis van de archiefwet worden zaken binnen het RMA beheerd, vernietigd of doorgegeven aan het streekarchief (e-depot).
2. Gegevens uit zaken worden binnen de applicatie en/of het systeem waar deze registraties worden gemaakt beheerd in overeenstemming met de afspraken voor beheer en archivering.

Voor beide scenario's geldt dat het team, verantwoordelijk voor recordmanagement, de ingerichte situatie heeft beoordeeld en onder toezicht heeft ten aanzien van de archiveringsfunctie.

Bij selectie en aankoop van nieuwe functionaliteiten gelden voorwaarden om bovenstaande scenario's goed in te kunnen richten. Het team dat de verantwoordelijkheid voor recordmanagement heeft stelt voorwaarden aan de inkoop (technische- en functionele eisen en wensen).

Toezicht op het informatiebeheer is geborgd door de archiefinspecteur.

Het beleid op het gebied van informatiebeheer is vastgelegd in de gemeentelijke archiefverordening.

6.2 Waarborging van privacy

We hechten sterk aan de privacy en de regie op eigen persoonsgegevens. De regie op eigen gegevens wordt zo veel als mogelijk beschikbaar gemaakt vanuit het burger/bedrijven portaal. Toezicht op de privacy is geborgd door de Functionaris Gegevensbescherming.

Het beleid op het gebied van gegevensbescherming is vastgelegd in het gemeentelijk privacybeleid.

6.3 Waarborging van security

We hechten aan informatiebeveiliging. We implementeren de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en eisen dat ook van onze ketenpartners en leveranciers. Toezicht op de informatiebeveiliging is geborgd door de CISO (Chief Information Security Officer).

Onze infrastructuur wordt beschermd met behulp van bewezen security principes. Hierbij kan o.a. gedacht worden aan principes als security by design, layered security, minimale rechten toekenning, periodieke controle van weerbaarheid, minimale bescherming tegen gangbare of mogelijke bedreigingen, het identificeren en voorkomen van bekende bedreigingen, beveiligde dataoverdracht.

We volgen de BIO² (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) en streven de bijbehorende bestuurlijke principes³ na:

- Bestuurders bevorderen een veilige cultuur
- Informatiebeveiliging is van iedereen
- Informatiebeveiliging is risicomanagement
- Risicomanagement is onderdeel van de besluitvorming
- Informatiebeveiliging heeft ook aandacht in (keten)samenwerking
- Informatiebeveiliging is een proces
- Informatiebeveiliging kost geld
- Onzekerheid dient te worden ingecalculeerd
- Verbetering komt voort uit leren en ervaring
- Het bestuur controleert en evalueert

Het beleid op het gebied van informatieveiligheid is vastgelegd in het gemeentelijk beveiligingsbeleid.

²<https://www.informatiebeveiligingsdienst.nl/product/baseline-informatiebeveiliging-overheid-bio/>

³<https://www.informatiebeveiligingsdienst.nl/product/de-10-bestuurlijke-principes-voor-informatiebeveiliging/>